

Lyckliga gatan

- Att lära genom att leka

Göteborgs Stad
Trafikkontoret

Inledning 1

Lekar om trafik 2

Rusningstrafik 2

Här kommer vi 2

Lyssnaren 2

Trafikorkester 3

Trafikbygge 3

Grönt, gult, rött ljus! 3

Biltvätten - en lekfull massage 3

Moped och skyddsängel 4

Blindstyre 4

Backande bilar! 4

Text och manus: Erika Marklund

Foto: Stina Olsson

Utgivare: Trafik för livet, Göteborgs Stad Trafikkontoret
Box 2403, 403 16 Göteborg
trafikforlivet@trafikkontoret.goteborg.se

Kontaktperson: Camilla Pärback
projektsamordnare Trafik för livet, 031-61 15 53

©Trafik för livet, Göteborgs Stad Trafikkontoret 2005

Materialet får fritt kopieras och användas inom grundskola och gymnasium. För annat bruk, som exempelvis lärarfortbildning, kontakta trafikforlivet@trafikkontoret.goteborg.se.

Inledning

Hej!

Det här är Trafikkontorets förslag på hur man kan leka kring trafik med 6-åringar. Forskning visar att barn lär sig trafik genom att göra erfarenheter av och reflektera över trafiken. I leken lär barnen genom att göra och sedan reflektera. I de här lekarna tränas hörsel, syn, uppmärksamhet och samarbete. Vi vill att barnen ska få en ökad förståelse för att trafik är en mängd olika saker, system och människor.

”Trafik är som att leka - lite svårt, lite lurigt och jättejätteroligt!”

Flicka, 6 år

Under läsåret 2005/2006 testades och utvärderades materialet, och den utbildning vi bedrivit, tillsammans med pedagoger. Resultatet var över förväntan. Samtliga har använt sig av materialet och kommer att göra så igen. Dessutom sa alla intervjuade att de kommer arbeta mer med trafik framöver!

Lycka till i ditt arbete med trafikfrågor!

www.trafikforlivet.se

Göteborgs Stad Trafikkontoret, Trafik för livet, Box 2403, 403 16 Göteborg
trafikforlivet@trafikkontoret.goteborg.se

Ps. Malmö Stad Gatukontorets material Trafikdjuren och dess lärarhandledning, kan även användas tillsammans med våra lekar. www.trafiksakraskolan.se Ds.

Lekar om trafik

Lekarna är anpassade och utprovade för grupper med 12 elever i förskoleklass. Några passar att lekas inomhus och andra utomhus. Du kan använda lekarna i vilken ordning du vill men de är skrivna utifrån hur lätta de är att genomföra med grupper som ännu inte lekt så mycket med varandra. Lättast först för att skapa tillit och självförtroende i gruppen och sedan ökar svårighetsgraden.

Rusningstrafik

Fråga barnen om de vet vad rusningstrafik är? När är det rusningstrafik? Berätta låt sedan barnen sitta på stolar i ring. Ställ frågan Vad finns i trafiken? Samla svar som exempelvis bilar, cyklar, spårvagnar etc. Tre till fyra olika varianter räcker. Dela sedan in gruppen så några barn får vara bilar, andra cyklar, spårvagnar osv. En står i mitten och ropar någon del av trafiken Bilar! Då ska alla som var bilar byta plats med varandra och personen i mitten försöka ta en plats. Den som hamnar i mitten kan också välja att ropa Rusningstrafik och då ska alla byta plats.

Lekfullt och lätt eftersom de flesta barn har lekt fruktsallad och kan reglerna. Ger ledaren en idé om vad barnen tänker om trafiken.

Här kommer vi

Dela gruppen i två lag. Varje lag ställer sig i var sin ända av rummet, sida vid sida med varandra. De två lagen ska var för sig komma på olika människor som finns i trafiken. De ska sedan marschera över till det andra laget skanderandes: Här kommer vi, här kommer vi, här kommer vi!

När de kommer fram sträcker deltagarna i det andra laget ut armen och säger i kör: Stopp! Inte ett steg till förrän ni visar vilka ni är! Den första gruppen gör en tyst pantomim av vilka de är (lastbilschaufförer, tonåringar på moppe, bebisar i barnvagn etc.) och det andra laget ropar ut sina gissningar. När de gissar rätt så ska det första laget fly tillbaka till sitt ”bo” som lastbilschaufförer etc. Det jagande laget kör i det här fallet också lastbil. De som blir tagna går över till andra laget, får reda på vilka trafikanter de tänkt vara och går med dem. Här kommer vi!

Leken tränar samarbete och ökar känslan av tillhörighet, i det här fallet med varandra och med olika trafikantgrupper. Låt leken sedan handla om vilka teman som helst: trafikanter, yrkesgrupper, djur osv.

Lyssnaren

Be barnen blunda och lyssna efter ljud utanför skolan. Ljud utifrån trafiken, naturen eller skolgården. Om de vill berätta får de göra det senare nu ska de bara lägga märke till vad de hör. Be dem sedan förflytta sitt lyssnande till ljud som finns i rummet. Rummets egna ljud... och slutligen ber du dem lyssna efter ljud inifrån den egna kroppen. Kan man höra sitt eget hjärta slå, den egna andningen eller tankarna? Låt de som vill berätta vad de hörde. Leken tränar koncentration och avspänning.

Trafikorkester

Låt eleverna sätta sig var som helst i klassrummet. Var och en bestämmer sig för att göra ett ljud som finns i trafiken. Ledaren är dirigenten som går runt och startar ljudet genom att trycka på höger axel och stänger av genom att trycka på den vänstra. Lyssna igenom vars och ens ljud först och dra sen på full orkesterstyrka. Det är stämmningsfullt när ljuden sedan blir färre och färre tills det bara är något litet ljud kvar. Ett tickande vid övergångsstället, en liten katts jamande eller ambulanssirener. Låt gärna några barn prova att vara dirigenter och de andra kan välja samma ljud som de hade förut eller ett nytt. Prata sedan om hur det var att höra ljuden nära eller en bit ifrån. Fick barnen någon uppfattning om det hände något särskilt i trafiken de lyssnat på? Genom att uppmärksamma de olika ljud som finns i trafiken kan vi hjälpa barnen att förstå trafiksituationer.

Trafikbygge

Fråga barnen om de vill vara med och bygga trafik?

Dela in barnen i grupper om fyra. Berätta sedan att de ska få bygga olika saker som finns i trafiken - med sina egna kroppar! Alla i gruppen ska vara med i varje bygge så de behöver samarbeta och jobba bra ihop. Grupperna bygger alla samtidigt sin lösning på det du ropat ut; en bro! En tunnel! Ett spårvagnsspår! En cykelbana! En Här går man- skylt! Ett övergångsställe! En cykel! En barnvagn! En sopbil!

Den här leken tränar samarbete och vidgar barnens förståelse för vad trafik kan innehålla.

Grönt, gult, rött ljus!

Hela gruppen står på led bredvid varandra. Ledaren ställer sig en bra bit framför med ryggen mot barnen. Det gäller för barnen att ta sig fram och dunka ledaren i ryggen. Ledaren ropar grönt, gult, rött ljus och vänder sig om - då gäller det för barnen att stå blickstill. Den som inte stoppat i tid får gå tillbaka och börja om från början. Första omgången går barnen som fotgängare, bredvid varandra men var och en för sig. Den som dunkar först får vara utropare nästa gång. Nästa gång cyklar barnen. De tar sig fram två och två - en framför, cykeln och en bakom, cyklisten, som håller händerna på kompisens axlar. Man stannar cykeln genom att släppa styret. Be dem sätta på sig sina hjälmar för nu är det svårare att stanna i tid. Sista omgången går barnen på led fyra och fyra. De är en familj som är ute och kör bil. Låt dem bestämma vem i familjen de vill vara och be dem späna fast säkerhetsbältena. Grönt, gult, rött ljus!

Prata sedan med barnen om hur tyngd och fart påverkar förmågan att stanna snabbt. Det är faktiskt så att en spårvagn inte kan tvärstanna. Den är för tung.

Stannar bilar vid rött ljus? Många gör det men långt ifrån alla. Flera av barnen kan säkert berätta om människor, cyklar och bilar som kört mot rött ljus. Därför är det viktigt att vara mycket försiktig även vid trafikljus.

Biltvätten - en lekfull massage

Låt gruppen ställa sig på två led med ansiktena vända mot varandra. De två leden är en biltvätt och de tvättar med sina händer. De är den bästa biltvätten i stan för de tar hand om bilarna på ett skönt och omtänksamt sätt. Ett barn i taget ställer sig i ena ändan av de båda leden och talar om vilken bil hon/han är, vilken färg, kanske årgång osv. Sedan beställer bilen det tvättprogram som den önskar. Ex. en rejäl borstning på ryggen, sköljning på armarna och benen, små vattendroppar på huvudet osv. Långsamt rör sig sedan bilen genom biltvätten och kommer ut ren och fin på andra sidan. Sen är det nästa barns/bils tur. Leken tränar gruppen på att ta hand om varandra och den enskilde i att få uttrycka sig själv och sina behov.

Moped och skyddsängel

Alla barn väljer ut två personer i gruppen och bestämmer vem som är 1:an och vem som är 2:an. 1:an är en moped och 2:an är en skyddsängel. Nu ska alla barnen röra på sig i rummet och hela tiden se till att skyddsängeln går emellan mopeden och sig själv. Fråga sedan barnen om det var svårt? Vilken var den största faran? Här får man träna att vara uppmärksam på många olika delar av ”trafiken”.

Blindstyre

Dela in gruppen i par. En är cykel och ställer sig framför kompisens som då är cyklist. Lägg händerna på kompisens axlar som nu är cykelstyret. Båda händerna på var sin axel och cykeln rullar framåt. Släpper cyklisten handen från höger axel svänger cykeln höger. Släpper cyklisten handen från vänster axel svänger cykeln vänster. Cykeln stannar när cyklisten släpper styret med båda händerna. Be dem spänna fast cykelhjälm, och testa styret och bromsarna. Sen kan de cykla runt en stund innan du ber cyklarna att blunda. Cyklarna bestämmer hur fort de rulla och cyklisterna navigerar runt bland de andra cyklarna. Om man vill kan det finnas en ringklocka mellan skulderbladen.

För att göra det svårare och mer spännande kan cyklisterna få i uppgift att ta ögonkontakt med varandra och byta cyklar i farten. Det ska helst ske utan att cyklarna märker något och det är viktigt att ingen cykel får bli lämnad ensam för då välter dom kanske. I den här leken tränas ansvar och tillit mellan eleverna. Att både klara av att kontrollera sin cykel och ha uppmärksamheten på andra trafikanter.

Backande bilar!

Alla barn letar upp var sin punkt på golvet där de ställer sig. Det är deras magiska punkt, På given signal från ledaren börjar alla gå runt hur som helst i rummet. När ledaren ropar stopp stannar alla. Sedan får de ta sig till punkten på de sätt som ledaren föreslår: som backande bilar på väg att parkera, katter på jakt efter en rått som sitter på punkten, pappor som har bråttom att lämna på dagis, gamla damer med rollator på väg till fiskaffären, lekande barn på väg till träningen eller något annat. I det första exemplet backar alla samtidigt till punkten (parkeringsplatsen) och det gäller att se upp så man inte krockar med någon. Sista omgången får alla välja sitt eget sätt att ta sig fram på. Håll avstånden!

När var det svårast att ta sig dit du skulle? Känner du igen situationerna från hur det är där du bor?
I leken blir det tydligt hur vi behöver trafiken till en mängd olika saker och att vi måste samspela för att komma dit vi vill.

Lyckliga gatan

10 lekar kring trafik med sinnen och samarbete i fokus

Forskning visar att barn lär sig trafik genom att göra erfarenheter av och reflektera över trafiken.

I leken lär barnen genom att göra och sedan reflektera. Lyckliga gatan beskriver hur du med lekens hjälp kan arbeta med trafiktema. I lekarna tränas hörsel, syn, uppmärksamhet och samarbete. Vi vill att barnen ska få en ökad förståelse för att trafik är en mängd olika saker, system och människor.

I Lyckliga gatan serien finns ytterligare en handledning, Lyckliga gatan 2, med fler lekar och fördjupad reflektion.

www.trafikforlivet.se